

ЗАТВОРНИЧЕСКО ПРАВО

Последни новини и информация за нашите другари в затвора

В ТОВА ИЗДАНИЕ

Родилка в Сливенския затвор получи консултация по кърмене СТР 1

Зов за край на забраната на книги в затворите в Северна Ирландия СТР 2

Мониторинг в затвор Белене: Има спешна нужда от подмяна на понтонния мост, свързващ затвора със сушата СТР 2

Ефективно участие в съдебни производства на национално ниво СТР 4

Право на вътрешноправно средство за защита СТР 5

Достъп до правна помощ СТР 7

Комуникация със Съда СТР 8

Родилка в Сливенския затвор получи консултация по кърмене

от prisonreform.bg, 23.08.2021

Със съдействието на Българския хелзинкски комитет се проведе първата по рода си консултация по кърмене в единствения женски затвор в България – в гр. Сливен. Екипът на БХК помогна за свързването и допускането от администрацията на затвора на доброволка от Национална асоциация „Прдркрепа за кърмене“, която проведе консултация с младата майка на 17 август т.г.

Подкрепа за кърмене получи лишена от свобода родилка, която е чужда гражданка, изтърпяваща едногодишна присъда у нас. Жената и бебето ѝ са в добро състояние и са настанени в яслата към затвора заедно с още три бременни.

По правило децата на лишените от свобода жени в България могат да останат при майките си в детските ясли към затвора до навършване на една година. За разлика от други европейски държави обаче, у нас законодателството не

предвижда възможност за предсрочно освобождаване на родители, полагащи грижи за малки деца.

В рамките на проекта „Оценка на реформата в местата за лишаване от свобода: Законодателство и практики след пилотното решение на ЕСПЧ „Нешков и други“, между 4 и 6 август БХК посети единствения затвор за жени в Сливен. В този период лишените от свобода там бяха 215 жени, от които 197 осъдени и 18 обвиняеми и подсъдими. Сред тях имаше 4 чужди гражданки и 4 доживотни затворници.

Раждането в Сливенския затвор не е новост и също така голяма част от жените в затвора са майки. Към момента на посещението на БХК, 58 от настанените в затвора жени са майки на общо 122 непълнолетни деца. След постъпването на майките в затвора, 84 от децата са останали да живеят в семейна среда, 17 се настанени в приемни семейства, 7 – в центрове за настаняване от семеен тип и 14 са били вписани в регистъра за осиновяване.

Зов за край на забраната на книги в затворите в Северна Ирландия

В началото на пандемията от Covid-19, затворническата система на Северна Ирландия обяви забрана на книги в затвора. Повече от година по-късно, когато пандемията стихва, продължаващото ограничаване на достъп до печатни материали като книги и списания е шокиращо нарушение на човешките права на лишените от свобода, обявиха от „Организационен комитет на лишените от свобода работници“, които създадоха петиция против текущите мерки там.

Активистите споделят, че забраната е предназначена да ограничи разпространението на Covid-19 чрез споделени книги. Затворниците могат да си поръчат нови книги, но те трябва да бъдат доставяни от, в повечето случаи, доставчикът Amazon. Така не само достъпната на лишените от свобода литература драстично се ограничава (например, книги извън тираж, издания на независими малки издатели, тн.), но и затруднява затворниците финансово.

Ограничителни мерки в началото на пандемията, включващи задържане в килиите за по 23 часа в денонощието, бяха приети от хората в затвора и техните семейства в интерес на общественото здраве, пишат активистите. 18 месеца по-късно,

обаче, поддържането на забрана на книги и други печатни издания по което и да е време, но особено докато правата за свиждания са сериозно намалени поради продължаващата пандемия от Covid-19, представлява поразителна атака над животите на хората, задържани в затворническата система.

За жалост, подобни ограничения съществуват и в други затвори дори преди текущата пандемия. В Тексас, САЩ, Отделът за Криминално Правосъдие поддържа списък от 12 000 заглавия, които са забранени в затворите. Книгите, уж представляващи потенциална опасност за сигурността в затвора според тексаските правосъдни работници, включват сонетите на Уилям Шекспир, редица книги за историята на чернокожите американци, както и литературни класици като „Спасителят в ръжта“ на Дж. Д. Селинджър.

Макар списъкът със забрани на Тексас да изглежда изчерпателен, в него не фигурират, например, „Моята Борба“ на Адолф Хитлер или „Партизанска Война“ на Че Гевара (където авторът описва как собственоръчно да се изработи минохвъргачка). Също така, на затворниците е разрешено да се абонират за списанието „Оръжия Илюстрирани“, което рекламира различни боеприпаси за продажба!

Северноирландските активисти посочват, че ограничаването на личното движение и комуникация на затворниците може да бъде унищожително за психичното им здраве, тъй като им отнема възможността да създават социални връзки с други и да организират своя собствена общност в затвора. Те смятат, че действията на затворническата система са очевидно нарушение на човешките права на затворниците, особено във време, когато целият свят се възстановява от период на сравнителна социална изолация.

Мониторинг в затвор Белене: Има спешна нужда от подмяна на понтонния мост, свързващ затвора със сушата

от Диляна Ангелова, prisonreform.bg, 02.09.2021

На 12 и 13 август екипът на БХК посети разположения на остров Персин затвор Белене, където са лишени от свобода около 420 човека, основно от областите Русе, Разград, Добрич и Силистра. През последните години материалните условия в затвора се подобряват

– не се наблюдава пренаселеност, във всички килии са изградени санитарни възли, подменена е подовата настилка и дограмата на прозорците, на мястото на стопанска постройка е обособено ново общежитие от открит тип за около 70 човека. Ремонтите са извършени благодарение на доброволния труд на лишените от свобода.

По време на посещението, БХК констатира четири наболелите проблема, на които трябва се обърне специално внимание:

- Единственото съоръжение, което свързва остров Персин със сушата е стар и амортизиран понтонен мост. Голяма част от понтонните звена са износени и са негодни за употреба, а свързващите механизми са корозирали. При екстремни метеорологични условия и повишаване на нивото на реката, мостът може да бъде залят или части от него да се откъснат. Когато реката замръзне, понтонният мост може да стане недостъпен, затруднявайки достъпа до затвора за линейки, доставка на провизии и др.
- От администрацията на затвора не крият, че състоянието на моста го прави опасен за преминаване и че има спешна необходимост от подмяната му с нов, за което обаче в бюджета на затворите към момента не са отделени средства.
- След посещението си в затвора Белене през 2014 г., отбелязвайки някои структурни недостатъци на мястото за лишаване от свобода, включително ненадеждността на стария понтонен мост, Европейският комитет за предотвратяване на изтезания подканва българските власти да обмислят затваряне на затвора и изграждането на ново затворническо заведение, разположено на сушата и в близост до голям градски и комуникационен център.
- Затворниците масово се оплакват от качеството на питейната вода. Затворът се снабдява с питейна вода от собствен подземен водоизточник и по всяка вероятност липсва филтрация, тъй като водата, която достига до чешмите в килиите е с видими примеси от пясък и мазна черна субстанция, която наподобява мазут. Крановете на чешмите в почти всички килии, които БХК посети, бяха привързани с марли, мокри кърпички или други материали, служещи за

филтър. В същото време от затвора заявяват, че водата е била изследвана и отговаря на държавните стандарти за вода за питейни нужди.

- Въпреки регулярната дезинсекция, в затворът продължава да има сериозен проблем с нашествието на хлебарки и дървеници.
- Немалък брой затворници имат наложени запори върху индивидуалните си партиди по сметката на затвора, по които обикновено получават малки суми пари от семействата и близките за закупуване от лавката на храна, цигари и други стоки от първа необходимост, които затворът не осигурява – шампоан, сапун, сапунени сапуни, тоалетна хартия, бельо, карти за телефона, лекарства. Други не получават каквато и да е било подкрепа отвън. Невъзможността за закупуване на тези стоки предизвиква сериозно напрежение сред лишените от свобода, създава конфликти и възможности за злоупотреба със затворниците, останали без средства; в някои случаи води до нечовешко и унизително отношение.

На снимката: потъващият мост към затвора Белене на остров Персин.

Ефективно участие в съдебни производства на национално ниво

В контекста на наказателното производство, както е предвидено по принцип, затворниците следва да се ползват от всички гаранции за справедлив процес по чл. 6 от Конвенцията. В някои случаи обаче тяхното ефективно участие в производството може да включва необходимостта от предприемане на допълнителни позитивни мерки от страна на властите, позволяващи на затворниците да се подготвят по подходящ начин за делото (*Rook v. Germany*, 2019, § 65, където на жалбоподателя е разрешено да провери съответните електронни документи в затвора заедно със своя адвокат).

В ситуация, в която подсъдим е бил задържан, транспортиран и затворен в съдебната палата при изключително стеснени условия, където препълнеността не му е дала възможност да чете или пише, и където не е имал адекватен достъп до естествена светлина и въздух или подходящи условия за кетъринг, Съдът е счел, че той не може да се подготви по подходящ начин за своето дело и ефективно да участва в производството, както се изисква съгласно чл. 6 от Конвенцията. Европейският Съд по Правата на Човека /ЕСПЧ/ подчертава, че подобна ситуация несъмнено нарушава способността му за концентрация и интензивна умствена работа в часовете непосредствено предшествващи съдебните заседания, което не може да бъде облекчено от факта, че той е подпомогнат от екип от професионални адвокати (*Moiseyev v. Russia*, 2008, § 222).

Освен това мерките за задържане на затворници в съдебната зала могат да повлияят на справедливостта на изслушването, гарантирана от чл. 6 от Конвенцията. По-специално те могат да окажат влияние върху упражняването на правата на подсъдимия да участва ефективно в процеса и да получи практическа и ефективна

правна помощ (*Svinarenko and Slyadnev v. Russia* [GC], 2014, § 134, с допълнителни препратки). Следователно националните съдилища са длъжни да изберат най-подходящите мерки за сигурност по дадено дело, като вземат предвид интересите на правосъдието, видимостта на производството като справедливо и презумпцията за невинност. В същото време те трябва да осигурят правата на подсъдимия да участва ефективно в производството и да получава практическа и ефективна правна помощ (*Yaroslav Belousov v. Russia*, 2016, § 152).

Така например, когато жалбоподател е бил затворен в препълнена стъклена кабина в съдебната зала в нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ, Съдът е констатирал, че би било трудно да се съгласува такова унижително отношение с понятието за справедливо изслушване, като се има предвид значението на равенството на страните, презумпцията за невинност и доверието, което съдилищата в демократичното общество трябва да вдъхват в обществеността, преди всичко в подсъдимите (*Ibid.*, §§ 149-150). Нещо повече, дори когато определена мярка за задържане в съдебната зала сама по себе си не противоречи на чл. 3, тя въпреки това може да накърни ефективното участие на подсъдимия в производството. По делото *Yaroslav Belousov v. Russia*, 2016, §§ 151-153, поставянето на подсъдим в стъклена кабина в съдебната зала, което е било прилагано рутинно, му е попречило на конфиденциалната му комуникация с адвоката му и на възможността му да обработва документи или да си води бележки. Тъй като тази ситуация не е била призната и разгледана от съответния съд, ЕСПЧ е установил нарушение на чл. 6 §§ 1 и 3 (b) и (c) от Конвенцията.

Що се отнася до участието на затворниците в граждански производства, Съдът признава, че в рамките на производства, свързани с контекста на затвора, може да има практически и управленски причини за установяване на опростени процедури за справяне с различни въпроси, които могат да бъдат поставени пред съответните органи. Съдът също така не изключва опростената процедура да може да се проведе чрез писмено производство, при условие, че тя съответства на принципите на справедливия процес, гарантирани от чл. 6 § 1 от Конвенцията. Въпреки това, дори и при такава процедура, страните трябва поне да имат възможност да поискат публично изслушване, въпреки че съдът може да отхвърли молбата им и да проведе производството в закрито заседание (*Altay v. Turkey* (no. 2), 2019, § 77).

Освен това Съдът приема, че представителството може да бъде подходящо решение в случаите, когато една страна не може да се яви лично пред граждански съд. Предвид

очевидните трудности, свързани с транспортирането на задържани лица от едно място до друго, Съдът по принцип може да приеме, че в случаите, когато искът не се основава на личния опит на ищеца, представителството на задържания от адвокат не би нарушило принципа на равенство на страните. За тази цел Съдът трябва да проучи дали личното явяване на жалбоподателя би било „важна част от представянето на делото от ищеца и на практика единственият начин да се осигури състезателен процес“ (*Margaretić v. Croatia*, 2014, § 128, с допълнителни препратки).

Така например по делото *Margaretić*, § 132, по което жалбоподателят е бил задържан и не е могъл да се яви лично пред съда, ЕСПЧ не намира нарушение на чл. 6 § 1 от ЕКПЧ. Той отбелязва по-специално, че искът на жалбоподателя не е зависел от подробностите на неговия личен опит, а от решаването на въпроси от правно естество и че му е била предоставена разумна възможност да представи делото си ефективно чрез представител.

За разлика от това, по делото *Altay v. Turkey* (no. 2), 2019, §§ 79-82, Съдът отбелязва, че по делото на жалбоподателя не е проведено устно изслушване на нито един етап от вътрешното производство, въпреки че случаят засяга фактически и правни въпроси. Съгласно вътрешното законодателство производството е било проведено въз основа на преписката и нито жалбоподателят, нито неговият избран представител не са могли да присъстват на заседанията. Поради това Съдът намира нарушение на чл. 6 § 1 от ЕКПЧ.

Право на вътрешноправно средство за защита

Съгласно чл. 13 от ЕКПЧ – „Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица действащи при упражняване на служебни функции.“

Що се отнася до жалбите по чл. 3 за нечовешки и унижителни условия на задържане, по чл. 13 от Конвенцията са възможни два типа средства за защита: подобряване на тези условия (превантивно средство) и обезщетяване на вредите, понесени в резултат от тях (компенсаторно средство).

Що се отнася до взаимовръзката между превантивните и компенсаторните средства, Съдът обяснява, че не счита използването на гражданския иск за обезщетение за алтернатива

на правилното използване на превантивното средство. В този контекст той отбелязва, че ефективното превантивно средство трябва да може да окаже незабавно въздействие върху неадекватните условия на задържане на жалбоподателя, докато компенсаторното средство може да осигури обезщетение само за последиците от неговите/нейните неподходящи условия на задържане. Освен това Съдът подчертава, че от гледна точка на задължението на държавата съгласно чл. 13, перспективата за бъдещо обезщетение не следва да легитимира особено тежки страдания в нарушение на чл. 3 и неприемливо да отслабва правното задължение на държавата да приведе в съответствие своите стандарти за задържане с изискванията на Конвенцията. Така по принцип, преди да подадат жалбите си до Съда относно условията на задържането им, от жалбоподателите първо се изисква да използват правилно наличното и ефективно превантивно средство, а след това и, ако е уместно, съответното компенсаторно средство. Съдът обаче приема, че може да има случаи, при които използването на иначе ефективно превантивно средство би било безполезно с оглед на краткостта на престоя на жалбоподателя при неадекватни условия на задържане и по този начин единствената жизнеспособна възможност би била компенсаторно средство за защита, което позволява възможност за получаване на обезщетение за миналото настаняване при такива условия. Този период може да зависи от много фактори, свързани с начина на работа на вътрешната система от средства за правна защита (*Ulemek v. Croatia*, 2019, §§ 84-88; *Sukachov v. Ukraine*, 2020, § 113; *J.M.B. and Others v. France*, 2020, § 167).

ЕСПЧ е проучил структурните реформи в системите за правна защита в различни страни, въведени в отговор на негови пилотни и водещи решения относно неадекватните условия на задържане.

Например що се отнася до превантивното средство, по делото *Stella and Others v. Italy*, 2014, §§ 46-55, в отговор на пилотното решение по делото *Torreggiani and Others v. Italy*, 2013, Съдът приема, че жалба до пенитенциарния съдия, който е компетентен да постановява задължителни решения относно условията за лишаване от свобода, отговаря на условията, утвърдени в неговата практика. По подобен начин, по делото *Domján v. Hungary*, 2017, §§ 21-23, в отговор на пилотното решение по делото *Varga and Others v. Hungary*, 2015, (цитирано по-горе), жалба до началника на пенитенциарната институция, имащ право да издаде разпореждане за преместване вътре в институцията или в друга институция, което подлежи на последващ съдебен контрол, е

намерена за съвместима с изискванията на практиката на Съда (*Draniceru v. the Republic of Moldova* (dec.), 2019, §§ 32-34, относно жалба до съдия-следовател, който може да разпорежи подобрения на неадекватните условия на задържане).

Що се отнася до компенсаторното средство, по делото *Stella and Others v. Italy*, 2014, §§ 56-63, Съдът приема, че новото компенсаторно средство, въведено в италианската система, отговаря на изискванията, утвърдени в неговата практика. Това средство е достъпно за всеки, който твърди, че е бил задържан при материални условия, противоречащи на Конвенцията. Това се отнася за задържаните в момента, както и за освободените. Въпросното компенсаторно средство предвижда два вида обезщетения. Лицата, които са лишени от свобода и все още трябва да изтърпяват наказанието си, могат да получат намаление на присъдата, равна на един ден за всеки период от десет дни задържане, които са били несъвместими с Конвенцията. Лицата, изтърпели наказанието си или по отношение на които частта от наказанието, която остава да бъде изтърпяна, не позволява пълното прилагане на намалението, може да получат парично обезщетение за всеки ден, прекаран в условия, които са в противоречие с Конвенцията. Съдът приема, че намаляването на наказанието представлява адекватно средство за защита в случай на лоши материални условия на задържане, доколкото, от една страна, е специално дадено с цел да поправи нарушението на чл. 3 от Конвенцията, а от друга, въздействието му върху дължината на присъдата на засегнатото лице е измеримо. По отношение на финансовото обезщетение, Съдът счита, че размерът на обезщетението, предвиден в националното законодателство, не може да се счита за неразумен или такъв, който да лиши въведеното от ответната държава средство за защита от неговата ефективност.

По делото *Atanasov and Apostolov v. Bulgaria*, 2017, §§ 58-66, относно пилотното решение по делото *Neshkov and Others v. Bulgaria*, 2015, Съдът приема, че компенсаторното средство за

защита, чрез което затворниците могат да искат обезщетение пред административния съд, е ефективно. По-конкретно, Съдът отбелязва, че средството е лесно за използване и не налага ненужна доказателствена тежест върху затворника; няма нищо, което да подсказва, че исковете няма да бъдат разгледани в разумен срок; критериите за разглеждане на исковете на лишените от свобода изглеждат напълно в съответствие с принципите, произтичащи от практиката на Съда по чл. 3 от Конвенцията; а лошите условия на задържане трябва да се предполага, че причиняват неимуществени вреди. Що се отнася до размера, новото средство за правна защита не определя скала за сумите, които трябва да бъдат присъдени за неимуществени вреди, и следователно те ще трябва да бъдат определяни съгласно общото правило за справедливост, което ЕСПЧ счита за приемливо, доколкото се прилага в съответствие с Конвенцията и неговата практика.

По делото *Domján v. Hungary*, 2017, §§ 24-29, Съдът отбелязва, че в съответния закон са определени две предпоставки за използването на компенсаторното средство: първо - предишната употреба на превантивното средство; и второ, спазването на шестмесечния срок, считано от деня, в който са престанали да съществуват неадекватните условия на задържане, или за тези, които вече са били освободени към датата на влизане в сила на новия закон, от конкретна дата, определена от закона. От своя страна, Съдът не е счел никое от тези условия за необосновани пречки пред достъпността на въпросното средство за защита. Съдът също така е счел, че размерът на обезщетението, което може да бъде получено чрез използването на компенсаторното средство, не е необоснован, като се имат предвид икономическите реалности.

По делото *Shmelev and Others v. Russia* (dec.), 2020, §§ 107-131 и 153-156, Съдът приема, че компенсаторното средство, въведено в националната правна система в отговор на пилотното решение *Ananyev and Others v. Russia* е ефективно. Съдът се е удовлетворил, че процесуалните изисквания за достъп до компенсаторната схема са прости и достъпни и не натоварват прекомерно ищците нито процедурно, нито по отношение на разходите. Съдът също така приема, че процедурата е снабдена с необходимите процесуални гаранции, свързани със състезателни съдебни производства, като независимост и безпристрастност и право на правна помощ. Трябвало е да се предвидят мерки за безопасност, за да се вземе предвид особеното положение на задържаните. На съдилищата е дадена възможността да прилагат предварителни мерки, като например да

разпореждат преместването на задържания в други помещения или медицински преглед. Освен това на съдилищата е припомнена необходимостта да се отнасят към всяко предложение за оттегляне на жалба от задържан с повишено внимание. Разглеждането на административните жалби се основава на прехвърляне на тежестта на доказване върху администрацията. Съдилищата са инструктирани да имат предвид трудностите, с които се сблъскват задържаните при събирането на доказателства, и са насърчавани да играят активна роля при идентифицирането и получаването на доказателства. Жалбата трябва да бъде разгледана в рамките на един месец или да бъде обработена незабавно, ако има специални обстоятелства, изискващи спешност. Съдът също така е останал доволен, че местните органи и компетентните съдилища са били достатъчно запознати с практиката на Съда и с критериите, които трябва да бъдат взети предвид при определяне на обезщетение, което им е позволило да избегнат присъждането на обезщетение, което би било „несравнимо малко“ или не би „дори се приближило до обезщетенията, обикновено присъждани от Съда при сравними обстоятелства“.

Достъп до правна помощ

Чл. 6 от ЕКПЧ:

1. Всяко лице, при решаване на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.“

3. Всяко лице, обвинено в извършване на престъпление, има минимум следните права:

(с) – да се защитава лично или да използва адвокат по свой избор; ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно служебна защита, когато го изискват интересите на правосъдието.

Чл. 34 от ЕКПЧ:

Съдът може да бъде сезиран с жалба от всяко лице, неправителствена организация или група лица, които твърдят, че жертва на нарушение от страна на някоя от Високодоговарящите страни на правата, провъзгласени в Конвенцията или в Протоколите към нея. Високодоговарящите страни са длъжни да не създават по никакъв начин пречки за ефективно упражняване на това право.

Бързият достъп до адвокат представлява важна противотежест на уязвимостта на задържаните лица, осигурява основна гаранция срещу принуда и малтретиране и допринася за предотвратяване на злоупотребите в правораздаването и изпълнението на целите на справедливия процес по чл. 6 от Конвенцията (*Salduz v. Turkey* [GC], 2008, §§ 53-54; *Ibrahim and Others v. the United Kingdom* [GC], 2016, § 255). От гледна точка на правото на справедлив процес, такова право трябва да бъде предоставено на всеки, „обвинен в извършване на престъпление“. Правото на достъп до адвокат може да бъде ограничено ако има убедителни причини, обосноваващи такова ограничение, и ако това ограничение не е увредило справедливостта на процеса като цяло.

Властите трябва да осигурят конфиденциалност на комуникацията между затворника и неговия адвокат, която може да се разпростира и върху други законни представители (*A.B. v. the Netherlands*, 2002, § 86). Освен това Съдът счита, че по правило кореспонденцията между действителен или бъдещ жалбоподател и негов представител пред Съда следва да бъде привилегирована (*Yefimenko v. Russia*, 2013, § 144).

Съдът признава, че е допустима някаква степен на контрол върху кореспонденцията на затворниците, който сам по себе си не е несъвместим с Конвенцията, като се имат предвид обикновените и разумни изисквания на лишаването от свобода (*Campbell v. the United Kingdom*, 1992, § 45).

Съгласно практиката на Съда обаче, всяко лице, което желае да се консултира с адвокат, трябва да бъде свободно да го прави при условия, които благоприятстват пълна и безпрепятствена дискусия. Поради тази причина връзката между адвокат и клиент по принцип е привилегирована. Съдът многократно е подчертавал значението на правото на затворника да общува със защитника извън чуваемостта на затворническите власти. По аналогия същото важи и за органите, участващи в производството срещу него. Ако адвокатът не би могъл да комуникира със своя клиент без такова наблюдение и да получи

поверителни инструкции от затворника, неговата помощ би загубила голяма част от своята полезност, докато Конвенцията има за цел да гарантира права, които са практически и ефективни. Не е в съответствие с принципите на поверителност и професионална привилегия, свързани с отношенията между адвокат и неговия клиент, ако кореспонденцията им може да бъде подложена на рутинни проверки от лица или органи, които могат да имат пряк интерес към съдържащата се в нея информация. С оглед на тези принципи Съдът приема, че четенето на пощата на затворник до и от адвокат трябва да бъде разрешено само при изключителни обстоятелства, когато властите имат основателни причини да смятат, че с привилегията се злоупотребява с това, че съдържанието на писмото застрашава сигурността в затвора или безопасността на други хора, или е по друг начин от криминален характер. Това, което може да се счита за „разумна причина“, ще зависи от всички обстоятелства, но предполага наличието на факти или информация, които биха удовлетворили обективен наблюдател, че с привилегирования канал за комуникация е било злоупотребено (*Ibid.*, §§ 46-48; *Piechowicz v. Poland*, 2012, § 239).

Комуникация със Съда

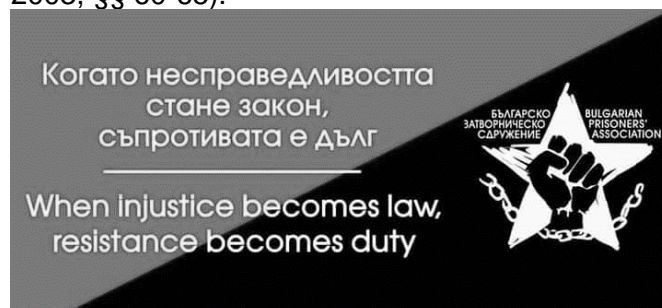
Що се отнася до комуникацията на затворниците със Съда, важно е да се отбележи, че чл. 34 от Конвенцията съдържа ангажимент да не възпрепятства ефективното упражняване на правото на индивидуална жалба до Съда, което изключва всякакво вмешателство в правото на лицето да представи и да продължи ефективно жалбата си пред Съда (*Cano Moya v. Spain*, 2016, § 43, с допълнителни препратки).

Във връзка с това Съдът подчертава, че е от изключителна важност за ефективното функциониране на системата за индивидуални жалби, гарантирана от чл. 34 от ЕКПЧ, жалбоподателите или потенциалните жалбоподатели да могат да общуват свободно със Съда, без да бъдат подложени на всякаква форма на натиск от властите да оттеглят или да променят своите оплаквания. В този контекст „натискът“ включва не само пряка принуда и явни актове на сплашване, но и други неправомерни косвени действия или контакти, предназначени да разубедят или обезкуражат жалбоподателите да продължат с жалбата по Конвенцията (*Chaykovskiy v. Ukraine*, 2009, § 85).

Съдът също така подчертава важността на спазването на поверителността на кореспонденцията на Съда с жалбоподателите, тъй като тя може да се отнася до обвинения срещу затворническите власти или служители на

затворите. Отварянето на писма от Съда или адресирани до него, със или без да се чете съдържанието им, несъмнено поражда възможността понякога това да създаде риск от репресии от служителите на затворите срещу съответния затворник. Отварянето на писма от органите на затворите може да има сплашващ ефект върху жалбоподателите и следователно да им попречи да заведат делата си пред Съда (*Klyakhin v. Russia*, 2004, §§ 118-119). Освен това задържането на определени приложения от кореспонденцията, адресирани до жалбоподателите от Съда, може да ги лиши от получаване на информация, необходима за ефективното разглеждане на техните жалби (*Chaykovskiy v. Ukraine*, 2009, § 87).

Макар ЕСПЧ да констатира, че задължението да не се възпрепятства правото на индивидуална жалба не означава автоматично, че държавата има задължение да предостави на жалбоподателите копия на всички или всякакви желани документи или да им предостави технически средства по техен избор, чрез които да направят свои копия (*Kornakovs v. Latvia*, 2006, §§ 171-174), Съдът също така установява, че чл. 34 от Конвенцията може да наложи на държавните органи задължение да предоставят копия от документи на кандидатите, които са в ситуация на особена уязвимост и зависимост, и които не могат да получат необходимите документи за своите досиета без държавна подкрепа (*Naydyon v. Ukraine*, 2010, § 63; *Cano Moya v. Spain*, 2016, § 50). Освен това в някои случаи отказът на затворническата администрация да предостави на жалбоподателя пликкове, пощенски марки и хартия за писане, необходими за кореспонденцията му със Съда, може да представлява неизпълнение от страна на ответната държава на нейното позитивно задължение да осигури ефективно спазване на правото на жалбоподателя на зачитане на неговата кореспонденция (*Cottle v. Romania*, 2003, §§ 60-65).

Никой не вярвай на никого. Така никога няма да бъдеш излъган.

Нека на предстоящите избори за председател на общността на Затвора София да изберем заместник-председателя на БЗСР – Светломир Нешков.

Всичко друго е Фалш.